

Písomný výstup pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Gymnázium, Komenského 32, 075 01 Trebišov
4. Názov projektu	Rozvíjanie matematickej, finančnej, čitateľskej a prírodovednej gramotnosti - nevyhnutný predpoklad na rozvíjanie kľúčových kompetencií a získavanie praktických a profesijných zručností žiakov Gymnázia v Trebišove.
5. Kód projektu ITMS2014+	312011U093
6. Názov pedagogického klubu	5.6.6. Jazyk a komunikácia
7. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Lenka Janoková
8. Školský polrok	september 2022 - január 2023
9. Odkaz na webové sídlo zverejnenia písomného výstupu	www.gymtv.sk

Úvod:

V tomto polroku sa v rámci stretnutí členov klubu preberali tieto témy:

- 19.09.2022 - Organizačné stretnutie pedagogického klubu
- 26.09.2022 - Vstupné testy pre 1. ročník
- 10.10.2022 - Stratégie čitateľskej gramotnosti
- 17.10.2022 - Tvorivosť na vyučovaní, flexibilita, fluencia
- 07.11.2022 - Asociácia učiteľov slovenského jazyka a literatúry
- 21.11.2022 - Didaktické hry, tvorivé otázky a odpovede
- 05.12.2022 - Rozvíjanie čitateľských zručností – kľúčové slová, predvídanie, pojmová mapa
- 12.12.2022 - Stratégie porozumenia textu
- 16.01.2023 - Čítam s radosťou...
- 30.01.2023 - Zhodnotenie práce pedagogického klubu

Stručná anotácia

Stretnutia členov klubu sú zamerané na vzájomnú výmenu skúseností z vyučovacích hodín, zameraných na rozvoj čitateľskej gramotnosti.

Kľúčové slová

Čitateľská gramotnosť; stratégie čitateľskej gramotnosti; rozvíjanie čitateľských zručností; tvorivé metódy vo vyučovacom procese

Zámer a priblíženie témy písomného výstupu

Zhrnutie práce členov klubu, význam stretnutí a zhrnutie odporúčaní a výsledkov.

Jadro:**Popis témy/problém**

Pedagogický klub tvorilo v prvom polroku školského roku 2022/2023 sedem učiteľov s aprobáciami slovenský jazyk a literatúra, občianska náuka, anglický jazyk, ruský jazyk, etická výchova, telesná a športová výchova. Členovia klubu sa stretávali podľa vopred dohodnutého harmonogramu.

Klub pracoval na základe vopred stanoveného plánu. Jednotliví členovia klubu prispievali svojimi skúsenosťami, nápadmi aj postrehmi z hodín. Riešili sme problémy, ktoré sa bežne na hodinách vyučovacieho jazyka aj nového predmetu Čítanie s porozumením objavujú a ktoré majú súvislosti aj s inými vyučovacími predmetmi, kde sa na hodinách využíva čitateľská gramotnosť žiakov.

Medzi základné témy klubu v rámci tohto polroka patrili:

- Vstupné testy pre 1. ročník
- Stratégie čitateľskej gramotnosti
- Tvorivosť na vyučovaní, flexibilita, fluencia
- Asociácia učiteľov slovenského jazyka a literatúry
- Didaktické hry, tvorivé otázky a odpovede
- Rozvíjanie čitateľských zručností – kľúčové slová, predvídanie, pojmová mapa
- Stratégie porozumenia textu
- Čítam s radosťou...
- Zhodnotenie práce pedagogického klubu

Druhé stretnutie klubu v tomto polroku sa nieslo v znamení vstupných testov z predmetu slovenský jazyk a literatúra. Cieľom vstupných testov je zistiť úroveň vedomostí žiakov, ktoré by mali zvládnuť podľa ISCED-2. Výsledky testu tiež slúžia na porovnanie úrovne vedomostí z predmetu medzi žiakmi štvorročného a osemročného štúdia. Vstupné testy zo slovenského jazyka a literatúry sa v tomto školskom roku nebudú písať centrálnym zadaním, ale každá vyučujúca vyberie úlohy z banky úloh individuálne. Testové úlohy by mali byť zamerané na literárno-vedné vedomosti, slohové zručnosti aj čítanie s porozumením na úrovni ISCED-2. Vytvorená digitálna banka súvislých a nesúvislých textov bude slúžiť pri príprave vstupných testov, ale aj pri príprave olympiád zo SJL, resp. testov na CIR.

Na treťom stretnutí sme opätovne riešili stratégie čitateľskej gramotnosti; bližšie sme sa zamerali na aspekty čitateľskej gramotnosti. Ide o 1. procesy porozumenia, kam patria: a) vyhľadávanie určitých informácií; b) vyvodzovanie záverov; c) interpretovanie a integrovanie myšlienok a informácií; d) hodnotenie obsahu, jazyka a textových prvkov; ide aj o 2. ciele čítania, ktorými sú a) čítanie pre literárny zážitok (fiktívny hrdina, udalosť, prostredie); b) čítanie pre získavanie a využívanie informácií (aspekty reálneho sveta); 3. čitateľské zvyklosti a postoje (podporujú celoživotné vzdelávanie).

Štvrté stretnutie klubu bolo zamerané na tvorivosť na vyučovaní, fluenciu a flexibilitu. Okrem často publikovaných moderných metód, ako problémový výklad, výskumná metóda a heuristická metóda sme sa v diskusii venovali metódam didaktických hier, ktoré na hodinách CIR či SJL môžu byť nielen skvelým spestrením, ale aj pomocníkom pri prehľbovaní či fixácii učiva. Máme na mysli didaktické hry – postava, slová, hľadači chýb, kladenie otázok, ukončenie príbehu, otázky k učivu a pod.

Piate stretnutie bolo venované Asociácii učiteľov slovenského jazyka a literatúry. Koordinátorka oboznámila členov klubu s organizáciou, v ktorej sú zoskupení učitelia slovenského jazyka a literatúry na Slovensku. Jej oficiálny názov je Slovenská asociácia učiteľov slovenčiny.

Na webových stránkach sú podrobnejšie informácie uvedenej organizácie. Ide najmä o stránku: <http://www.sausba.sk/index.php> V diskusii vyučujúce SJL a CIR vyzdvihli klady spolupráce s asociáciou.

Na šiestom stretnutí klubu sa členovia opäť venovali Didaktickým hrám, tvorivým otázkam a odpoveďami. Súvisí to s odvekou zvedavosťou detí i žiakov, i keď v posledných rokoch je výrazným „pomocníkom“ učiteľa v oblasti odpovedí – internet. Je potrebné pristupovať k nemu kriticky a vedieť správne vyhľadávať informácie. Na hodinách slovenského jazyka a literatúry vyučujúce využívajú veľmi efektívne tvorivé otázky a odpovede pri práci s dielami určenými na mimočítankové čítanie. Medzi často využívané formy a metódy práce na hodinách patrí: analýza štruktúry textu, čitateľská stratégia 3-2-1, Čitateľská stratégia SQ3R, Stratégia RAP, Čítanie s tabuľkou predpovedí, text s pomiešanými vetami.

Siedme stretnutie klubu opäť podporovalo rozvoj čitateľských zručností, tentoraz bolo zamerané na kľúčové slová, pojmovú mapu a predvídanie. Čítanie s predvídaním je metóda, ktorá prepája v krátkych cykloch všetky tri fázy: pred čítaním, počas čítania i po ňom. Spoločný text čítajú žiaci postupne po častiach. K nim vždy každý žiak samostatne predvída, o čom sa bude čítať. Následne svoje predpovede preberie vo dvojici, v skupine, príp. v celej triede (podľa konkrétnej situácie), potom číta a po čítaní si spolu s triedou ujasní, ako sa text rozvíjal a ako sa to zhoduje alebo rozchádza s predpovedami žiakov. Nejde o žiadne hádanie, ale o podložené vyvodzovania odhadu z náznakov v texte a z vlastnej čitateľskej a životnej skúsenosti a znalosti. Vyhľadávanie kľúčových slov je aktivita, ktorá sa využíva vo dvoch podobách: pred čítaním ako nástroj na predvídanie, po čítaní ako nástroj reflexie. Pri využití pred čítaním učiteľ z pripraveného spoločného textu premyslene vyberá kľúčové slová a predkladá ich triede, aby sa každý žiak na ich základe mohol pokúsiť o odhad možného obsahu a rozvoja príbehu. Rôzne návrhy sa porovnávajú a následne konfrontujú s originálnym textom, napríklad pri čítaní s predvídaním. S využitím kľúčových slov pri čítaní textu vyhľadávajú a navrhujú kľúčové slová sami žiaci a učia sa tým, čo v texte hrá významnú a čo vedľajšiu úlohu, od ktorých bodov (výrazov) sa dej alebo problém rozvíja. Pripravujú sa tak na zručnosť sumarizovania. Pojmová mapa je grafickou schémou obsahu textu. Ak žiak dostane úlohu, aby načrtnol pojmovú mapu textu, napíše na papier všetky hlavné pojmy učiva (obyčajne ako uzly grafu) a pospája ich spojnicami – čiarami, ktoré vyjadrujú vzťahy medzi týmito pojmi. Pojmová mapa vyjadruje pojmy daného textu vo dvojdimenzionálnom priestore. Umožňuje vyjadrovanie nadradenosti a podradenosti jednotlivých pojmov, teda umožňuje aj diagnostikovať ich hierarchické chápanie. Okrem toho môže vyjadrovať následnosť dejov a procesov. Na ôsmom stretnutí klubu sme zamerali svoju pozornosť na stratégie porozumenia textu. Z nich najvýraznejšie a pre naše potreby najpriateľnejšie sa javia INSERT – systém interaktívnych značiek pre efektívne čítanie, ktorými si žiaci značia nové, známe, neznáme informácie v texte. Pre lepšie osvojenie si samostatnej práce s textom, za účelom domácej prípravy alebo samoštúdia žiakom odporúčame tiež jeho adaptáciu podľa vlastných potrieb.

Porovnaj a rozlíš – žiaci hľadajú podobnosť alebo odlišnosť dvoch textov, napr. dejové línie v príbehu, osudy hlavných hrdinov, dve filozofické hľadiská a pod. Ako vizuálny ekvivalent tejto metódy naši učitelia tiež odporúčajú používať Vennove diagramy pre ich názornosť.

3 – 2 – 1 – stratégia vyhľadávania troch dôležitých informácií, dvoch nových a jednej informácie, na ktorú žiak nenašiel odpoveď.

KWL – žiaci si zapisujú poznámky k téme pred čítaním (čo už vedia a čo by sa chceli dozvedieť), následne to, čo sa dozvedeli po čítaní.

RAP – prečítaj odsek – sformuluj otázku – odpovedz vlastnými slovami.

Vyučujúci SJL aj ostatní členovia klubu sa zhodli na tom, že test EČ bol vhodným testom pre maturantov a ukázal, že učivo ani počas pandémie nezanedbávali, poukázali na to, že v témach PFIČ jednoznačne chýba rozprávanie, ktoré je najmä pre slabších žiakov najvhodnejšou možnosťou na prezentovanie svojich tvorivých spisovateľských schopností.

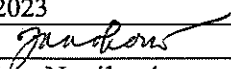
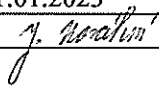
Na deviatom stretnutí klubu sme sa zamerali na čitateľskú súťaž Čítam s radosťou... Budeme pokračovať v tradícii súťaže, ktorej cieľom je podporiť žiakov, ktorí radi čítajú krásnu literatúru a dokážu text prečítať s dôrazom na umelecké čítanie spojené s prežívaním. V tomto školskom roku bude súťaž realizovaná pre triedu kvarta (osemročné gymnázium) a vyššie triedy gymnázia v 1.-3. ročníku.

Posledné desiate stretnutie sa nieslo v znamení hodnotenia klubu, stretnutí aj analýzy. Bližšie informácie sa nachádzajú v poslednej správe z pedagogického klubu zo dňa 30. januára 2023.

V diskusii vyučujúce SJL a CIR vyzdvihli klady práce na spoločných hodinách s tým, že sa prejavil rozvoj čitateľskej gramotnosti u mnohých žiakov aj mimo predmetov SJL a CIR. Naďalej však treba pokračovať v rozvíjaní čitateľskej gramotnosti aj v rozvíjaní komunikačných kompetencií.

Závery a odporúčania:

Na stretnutiach klubu ide o výmenu mnohých skúseností medzi kolegami, tvorivú prácu a prípravu materiálov. Spektrum vyučovacích predmetov v našom klube je rôznorodé, čo je v rámci medzipredmetových vzťahov pozitívne. Pokúšame sa znížiť nedostatky a postupne zvyšovať čitateľskú gramotnosť nielen na hodinách SJL a CIR, ale aj v cudzích jazykoch a na hodinách etickej výchovy.

11. Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Lenka Janoková
12. Dátum	31.01.2023
13. Podpis	
14. Schválil (meno, priezvisko)	PhDr. Jana Nováková
15. Dátum	31.01.2023
16. Podpis	

GYMNÁZIUM
Komenského 32
075 01 Trebišov